

شماره ۱۶۷۷۷۱/ت۶۱۳۴۷ هـ

۱۴۰۲/۹/۱۴

سازمان حفاظت محیط زیست

وزارت جهاد کشاورزی

هیئت وزیران در جلسه ۱۴۰۲/۹/۱ به پیشنهاد شماره ۱۴۱۷۱/۱۰۰/۱۴۰۲ مورخ ۱۴۰۲/۲/۱۸ سازمان حفاظت محیط زیست و به استناد ماده (۲۸) اصلاحی قانون شکار و صید مصوب ۱۳۷۵، آییننامه اجرایی بند (ب) ماده مذکور را به شرح زیر تصویب کرد:

آییننامه اجرایی بند (ب) ماده (۲۸) قانون شکار و صید

ماده ۱- در این آییننامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار میروند:

۱- شورای عالی: شورای عالی حفاظت محیط زیست.

۲- سازمان: سازمان حفاظت محیط زیست.

۳- قرق اختصاصی: محدوده جغرافیایی از عرصه‌های طبیعی از قبیل جنگل، مرتع، بیابان، پهنه آبی، آبندان، کوهستان و زمینهای بایر و دایر، به جز محدوددهای مقرر در

بند (الف) ماده (۳) قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست مصوب ۱۳۵۳ با اصلاحات بعدی آن که با

توجه به ظرفیت و استعداد، توسط شورای عالی به این عنوان تصویب و شناخته می‌شود.

۴- قرقدار: دارنده پروانه قرق اختصاصی.

۵ - قرقبان: نیروی اجرایی حافظ قرق اختصاصی.

۶ - متقاضی: تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی متقاضی دریافت پروانه قرق اختصاصی.

۷- کارگروه فنی: کارگروه فنی موضوع ماده (۶) این آییننامه.

ماده ۲- محدوده قرق اختصاصی با بررسی ظرفیتهای موجود از حیث وضعیت حیات وحش و قابلیت حفاظت و بهره‌برداری پایدار از آنها، توسط سازمان تعیین و پس از هماهنگی با سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور به تصویب شورای عالی می‌رسد.

تبصره - معرفی قرق اختصاصی به شورای عالی، مستلزم امکانسنجی ایجاد آن به ویژه از جنبه اجتماعی - اقتصادی و آرایه مستندات زیر از سوی سازمان می‌باشد:

۱- حدود اربعه.

۲- نقشه موقعیت شناسی (توپوگرافی) مناسب از منطقه.

۳- پوشه رقومی.

۴- اطلاعات بوم شناختی محدوده شامل موقعیت شناسی (توپوگرافی)، گونه‌های جانوری شاخص، پوشش گیاهی، منابع آبی، راه‌های دسترسی، وضعیت جمعیت گونه‌های شاخص اعم از پستانداران، پرندگان یا آبزیان، حقوق عرفی، مستثنیات.

ماده ۳- سازمان موظف است پس از تصویب محدوده قرق اختصاصی در شورای عالی، برای انتخاب متقاضی نسبت به اعلام فراخوان عمومی در روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران و روزنامه‌های کثیرالانتشار و محلی و درگاه (پورتال) سازمان اقدام نماید.

تبصره - در صورت تعدد متقاضی برای یک قرق اختصاصی و برخورداری آنان از امتیاز مساوی، سازمان به ترتیب اولویت‌های زیر نسبت به انتخاب متقاضی اقدام مینماید:

۱- دارا بودن سابقه فعالیت‌های داوطلبانه حفاظتی.

۲- تجارب و سوابق و تخصص شغلی مرتبط.

۳- بومی بودن.

۴- دارا بودن حق بهره‌برداری عرفی.

۵ - تمکن مالی.

۶ - سابقه شناسایی و معرفی محدوده مستعد قرق اختصاصی.

ماده ۴- شرایط عمومی متقاضی به شرح زیر است:

۱- اشخاص حقیقی:

الف - تابعیت جمهوری اسلامی ایران.

ب - نداشتن سابقه تخلف شکار و صید در پنج سال گذشته با تأیید سازمان.

پ - نداشتن پیشینه کیفری مؤثر.

۲- اشخاص حقوقی:

الف - تابعیت جمهوری اسلامی ایران.

ب - ثبتشده در کشور بر اساس قوانین و مقررات مربوط.

پ - درج موضوع فعالیت در زمینه حیات وحش در اساسنامه.

ت - نداشتن سابقه تخلف شکار و صید مدیر، مدیرعامل، مسئول یا مسئولان در پنج سال گذشته با تأیید سازمان.

ث - نداشتن سابقه محکومیت شخص حقوقی.

تبصره - صدور پروانه برای کارکنان سازمان و بازنشستگان و بستگان نسبی و سببی آنها تا طبقه سوم برای ده سال بعد از بازنشستگی ممنوع است.

ماده ۵ - پیش از صدور پروانه قرق اختصاصی، متقاضی باید طرح حفاظتی خود را مطابق الگویی که سازمان تهیه میکند به اداره کل حفاظت محیط زیست استان مربوط ارائه کند. اداره کل مذکور پس از بررسی و اعمال اصلاح لازم از سوی متقاضی، طرح نهایی را به همراه اعلام نظر کارشناسی به سازمان ارسال میکند. پس از تأیید طرح حفاظتی، سازمان، پروانه لازم برای حفاظت پایدار و بهره‌برداری از جانوران وحشی قرق اختصاصی را در قالب صید و شکار، فروش و صادرات گونه، اجزاء و فرآورده‌های آنها به طوری که منجر به بهبود وضعیت حیات وحش از طریق تکمیل زنجیره‌های غذایی از جمله برگشت یا احیای طعمه‌خواران، نگهداری جمعیت در دامنه ظرفیت برد یا افزایش جمعیت گونه‌های برجسته گردد، در چهارچوب مقررات این آییننامه به نام متقاضی صادر می‌کند.

تبصره - مجوز لازم برای حیات وحش نگری، از وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی اخذ می‌شود.

ماده ۶ - برای بررسی مسایل فنی و کارشناسی مرتبط با قرق اختصاصی در موارد زیر، کارگروه فنی قرق اختصاصی متشکل از معاون محیط زیست طبیعی و تنوع زیستی سازمان، مدیرکل حفاظت محیط زیست استان مربوط، مدیرکل دفتر حفاظت و مدیریت حیات وحش سازمان، مدیرکل دفتر حقوقی و امور مجلس و یک نفر عضو حقیقی شورای عالی به انتخاب رئیس سازمان، در سازمان تشکیل می‌شود:

۱- بررسی تصویب طرح حفاظتی.

۲- بررسی عملکرد سالانه قرق اختصاصی و ارزیابی بهبود وضعیت حفاظتی.

۳- زمان و نحوه تعیین آمار پایه جمعیتی.

۴- تعیین سهمیه شکار و صید.

۵ - بررسی تخلفات و صدور اخطار در مورد تخلف.

۶ - پیشنهاد ابطال پروانه قرق اختصاصی.

ماده ۷- مدت اعتبار پروانه قرق اختصاصی هفت سال میباشد.

تبصره - پس از پایان مدت پروانه قرق اختصاصی، فرآیند درخواست پروانه مجدداً مطابق این آییننامه انجام خواهد شد. قرقدار پیشین، در صورت درخواست و با توجه به عملکرد، شرایط محدوده مورد نظر، ظرفیتهای قابل بهره‌برداری با تشخیص و تصویب کارگروه فنی در اولویت خواهد بود.

ماده ۸ - پیش از صدور پروانه قرق اختصاصی و در اولین فصل پاییز، به تشخیص و اعلام کارگروه فنی و توسط سازمان، گونهای شاخص جانوری در محدوده قرق اختصاصی سرشماری و آمار آن ثبت و به عنوان آمار پایه جمعیتی برای ارزیابی و بهبود وضعیت حیات وحش در سنوات بعدی محسوب میگردد.

تبصره - برای ارزیابی عملکرد قرقدار، هر ساله سرشماری جمعیت حیات وحش محدوده، در فصل مذکور انجام میشود و چنانچه در اثر عملکرد نامطلوب وی آمار مربوط کاهش جدی یافته باشد، نسبت به صدور اخطار اقدام خواهد شد.

ماده ۹- دارا بودن پروانه قرق اختصاصی هیچگونه حقی خارج از حقوق مصرح در این آییننامه برای قرقدار ایجاد نخواهد کرد.

ماده ۱۰ - احداث هرگونه اقامتگاه، قرقبانی و انبار در محدوده قرق اختصاصی در حد مورد نیاز، مستلزم کسب مجوزهای لازم از مراجع قانونی ذیربط می باشد. قرقدار موظف است پس از پایان قرارداد، محدوده قرق اختصاصی را با تمامی مستحقات آن بدون هرگونه ادعایی نسبت به آنها، به سازمان تحویل دهد. این موضوع در تعهدنامه رسمی تصریح میشود.

ماده ۱۱- در صورت تغییر اهداف یا موضوع فعالیت از سوی قرقدار، حق بهره‌برداری از محدوده ساقط و پروانه قرق اختصاصی لغو میگردد.

ماده ۱۲- پس از صدور پروانه قرق اختصاصی، تمامی حقوق قانونی و عرفی ذینفعان در محدوده قرق اختصاصی همچنان به قوت خود باقی است و قرقدار مکلف به رعایت آنها میباشد.

ماده ۱۳- پیش از تحویل قرق اختصاصی، قرقدار مکلف است به همراه تمامی ذریبانان ظرف یک ماه در دوره توجیهی آموزشی قرقداری و قرقبانی که از سوی سازمان اعلام و برگزار میشود، شرکت کند. تحویل قرق اختصاصی به قرقدار منوط به دریافت گواهی شرکت در دوره آموزشی مذکور است.

تبصره ۱- افرادی که دارای گواهی آموزشی معتبر موضوع این ماده میباشند، از گذراندن دوره آموزشی مذکور معاف میباشند.

تبصره ۲- تمامی نیروهایی که در قرق اختصاصی به کار گرفته خواهند شد باید با ضوابط و مقررات قرق اختصاصی و شکار و صید و محدودیتهای ممنوعیتهای مربوط آشنا بوده و گواهی مربوط به آموزشهای لازم را دریافت نمایند.

ماده ۱۴- قرقدار از حقوق زیر برخوردار میباشد:

۱- امتیاز شکار و صید با رعایت سهمیه تعیینشده و با رعایت دستورالعملهای ابلاغی از سوی سازمان برای اجرای برنامه شکار و صید.

۲- امتیاز فروش مولد (افراد زایای اولیه یک گونه) به مراکز تکثیر، پرورش و نگهداری مجاز با رعایت سهمیه اعلامی از سوی سازمان.

۳- امکان عرضه، فروش و صادرات گونه و اجزای آن و فرآورده‌های حاصل از شکار و صید با رعایت سهمیه تعیین‌شده، در چهارچوب ماده (۱۶) این آییننامه.

تبصره - گردش (تور) گردانی و گردشگری مشاهده حیات وحش در محدوده قرق اختصاصی، مستلزم توافق گردش (تور) گردان مجاز با قرقدار و با رعایت ضوابط ابلاغی از سوی سازمان صورت می‌گیرد.

ماده ۱۵- هرگونه تکثیر، پرورش، نگهداری، نقل و انتقال و یا رهاسازی گونه‌های جانوری در محدوده قرق اختصاصی مستلزم اخذ مجوز از سازمان می‌باشد.

ماده ۱۶- سهمیه سالیانه شکار و صید و تأمین مولد (افراد زیای اولیه یک گونه) برای مراکز تکثیر، پرورش و نگهداری در قرق اختصاصی بر اساس تحلیل نتایج برآورد جمعیت و بررسی وضعیت نگهداری و پایداری حیات وحش توسط سازمان تعیین و تا پایان خرداد هر سال به قرقدار ابلاغ می‌گردد. در مورد چهارپایان، این سهمیه نباید از حداکثر شش درصد (۶٪) جمعیت گونه مورد نظر (به استناد آخرین سرشماری قبل از تعیین سهمیه) تجاوز نماید. درخصوص سایر گونه‌ها، سازمان بر اساس گزارش محیط زیست استان یا استانهای مربوط و نتایج بررسی‌ها، سهمیه را مشخص خواهد کرد.

تبصره - در صورت افزایش جمعیت گونه‌های شاخص بیش از ظرفیت، تعیین میزان سقف قابل بهره‌برداری در اختیار سازمان خواهد بود.

ماده ۱۷- قرقدار میتواند سهمیه پروانه شکار و صید در محدوده قرق اختصاصی را به صورت رقابتی به فروش برساند. حداقل سی درصد (۳۰٪) از سهمیه سالانه شکار و صید تعیین‌شده در محدوده قرق اختصاصی باید از سوی قرقدار به اتباع ایرانی با اولویت جوامع بومی و محلی متقاضی شکار و صید در چهارچوب سازوکارهای تعیین‌شده از سوی سازمان اختصاص یابد.

ماده ۱۸- سازمان میتواند در چهارچوب ماده (۸) قانون شکار و صید، نسبت به صدور پروانه رایگان شکار و صید برابر سهمیه تعیین‌شده سالانه اقدام نماید. بهای مابقی پروانه‌های صادره از سوی قرقدار برابر این ماده به حساب خزانه دولت واریز خواهد گردید.

ماده ۱۹- سازمان مکلف است برای حفاظت بهینه از حیات وحش و ارائه گزارش تخلفات به سازمان، حداقل یک نفر محیطبان مسلح را در سقف نیروهای موجود خود در هر یک از قرقهای اختصاصی به کار گیرد.

تبصره - محیطبان حق دخالت در امور مدیریتی قرقدار را ندارد.

ماده ۲۰- قبل از صدور پروانه قرق اختصاصی، قرقدار باید نسبت به ارائه تعهد رسمی و سپردن تضمین تعیینشده از سوی سازمان در قالب چک تضمینی یا سفته معادل ده درصد تا بیست درصد ارزش پایه گونههای شمارششده برای تضمین حقوق دولت و خسارت ناشی از تعدی و تفریط خود اقدام کند.

تبصره - خسارات ناشی از حوادث غیرمترقبه که منجر به آسیب دیدن جمعیت جانوران وحشی در قرق اختصاصی میشود، پس از بررسی و تأیید سازمان از شمول این ماده مستثنا خواهد بود. قرق دار موظف است در صورت وقوع حوادث غیرمترقبه موضوع را بلافاصله به سازمان اطلاع دهد.

ماده ۲۱- قرقدار موظف است در صورت مشاهده هرگونه جرم یا تخلف درخصوص پوشش گیاهی در محدوده قرق اختصاصی، موضوع را بلافاصله به نزدیکترین واحد منابع طبیعی و آبخیزداری اطلاع دهد.

ماده ۲۲- قرقدار تحت هیچ عنوانی حق واگذاری پروانه قرق اختصاصی به غیر را ندارد.

ماده ۲۳- قرقدار متعهد به حفاظت از جانوران وحشی در محدوده قرق اختصاصی متناسب با ظرفیت بومشناسی (اکولوژیکی) زیستگاه بوده و هرگونه دخالت ضروری در زیستگاه حیات وحش اعم از ایجاد مانع در قالب حصار (فنس) در مسیر گذار و مهاجرت بینمنطقهای حیات وحش پس از اخذ موافقت سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور و در مورد علوفه دهی در شرایط بحران پس از اخذ موافقت سازمان امکانپذیر خواهد بود. در صورت عدم رعایت این ماده و بروز خسارت، قرق دار ملزم به جبران خسارات وارده بر اساس نظر سازمان میباشد.

تبصره - در صورت بروز خشک سالی یا کمآبی و سایر موارد بحران، قرقدار با هماهنگی سازمان مکلف به انجام اقدامات مقابله‌ای مجاز از جمله خرید و توزیع علوفه و آبرسانی به آبشخورها و دیگر اقدامات ضروری به هزینه خود، جهت جلوگیری از آسیب به حیات وحش میباشد.

ماده ۲۴- قرقدار موظف است از کارشناس حیات وحش برای انجام امور فنی مربوط استفاده کند.

ماده ۲۵- قرقدار مکلف است تمامی کارکنان خود را در قبال حوادث و مسئولیت اجرایی که بر عهده دارند، بیمه کند، در غیر این صورت، مسئولیت جبران خسارت ناشی از وقوع هرگونه اتفاق برای کارکنان در حین خدمت متوجه قرقدار خواهد بود.

ماده ۲۶- تمامی شکارچیان دارای پروانه شکار در محدوده قرق اختصاصی و همراهان آنان در مدت حضور در محدوده مذکور باید در برابر حوادث بیمه باشند، در غیر این صورت، خسارت ناشی از وقوع هرگونه اتفاق برای کارکنان در حین خدمت و شکارچیان دارای پروانه در زمان حضور در قرق و همراهان آنان، متوجه قرقدار خواهد بود.

ماده ۲۷- قرقدار مکلف است به منظور اطلاع عموم از محدوده قرق اختصاصی، نسبت به نصب سرنمای (تابلوی) قرق اختصاصی با الگوی ابلاغی سازمان در نقاط مورد نیاز، مرز محدوده، راهها و مسیرهای ورودی به عنوان علائم هشداردهنده، اقدام نماید.

ماده ۲۸- قرقدار در هر زمان و هر شرایط، مکلف به همکاری با مأموران سازمان جهت بازدید از محدوده قرق و اجرای وظایف و مأموریت‌های قانونی محوله میباشد.

ماده ۲۹- سازمان مکلف است علاوه بر نظارت مستمر بر قرقهای اختصاصی، عملکرد آنها را در بازه‌های زمانی سه ماهه به طور دقیق بررسی و مستندسازی نماید. ارائه گزارش دو سالانه از عملکرد قرقهای اختصاصی توسط سازمان به شورای عالی الزامی است.

ماده ۳۰- کارگروه فنی در صورت تخلف قرقدار از اجرای هر یک از وظایف و تکالیف تعیین شده در این آییننامه و یا عدول از قوانین و مقررات این حوزه و یا تغییر کاربری، به استثنای موارد مذکور در

ماده (۳۱) این آییننامه، نسبت به صدور اخطار کتبی و تعیین مهلت مناسب با توجه به نوع و میزان تخلف برای اصلاح فرآیند و جبران آثار تخلف اقدام مینماید. قرق‌دار مکلف است در مهلت تعیین‌شده اقدامات لازم را اجرا و مراتب را جهت بررسی به طور کتبی به کارگروه فنی منعکس نماید. در صورتی که قرق‌دار مفاد اخطاریه را نپذیرد مراتب اعتراض خود را برای رسیدگی به سازمان اعلام میکند. تصمیم سازمان در این مورد قطعی است.

ماده ۳۱- در موارد زیر پروانه قرق اختصاصی از سوی کارگروه فنی ابطال میگردد:

۱- انجام شکار و صید خارج از ضوابط تعیین‌شده در پروانه توسط قرق‌دار و یا با معاونت وی.

۲- عدم توجه قرق‌دار به دو اخطار کتبی سازمان در یک موضوع یا پنج اخطار کتبی سازمان در موضوعات متفاوت و استتکاف از اجرای مفاد اخطاریهها.

۳- واگذاری پروانه قرق اختصاصی به غیر.

۴- عدم شروع برنامه‌های حفاظتی مؤثر در محدوده قرق اختصاصی و یا ایجاد وقفه در اجرای آنها توسط قرق‌دار به مدت یک ماه مستمر.

۵- قصور و کوتاهی قرق‌دار در اجرای تکالیف و تعهدات قانونی یا مفاد تعهدنامه رسمی خود در حفاظت از حیات وحش محدوده قرق اختصاصی، به نحوی که موجب خسارت جدی به حیات وحش یا جمعیت‌های آنها در محدوده قرق گردد.

تبصره - در مورد اخطاریهها، چنانچه قرق‌دار نسبت به اصلاح فرآیند و جبران آثار تخلف در مدت تعیین‌شده اقدام کند، از آن رفع اثر میشود.

ماده ۳۲- حفاظت و بهره‌برداری از قرق اختصاصی در چهارچوب اختیارات مجمع عمومی صندوق ملی محیط زیست و ضوابط و مقررات مربوط، مشمول اعطای تسهیلات میگردد.

ماده ۳۳- تبصره ماده (۶) آییننامه اجرایی قانون شکار و صید موضوع تصویبنامه شماره ۱۳۱۳۳۳/ت ۵۴۵۸۲ هـ مورخ ۱۴/۱۰/۱۳۹۸ لغو میگردد.

معاون اول رئیس جمهور - محمد مخبر